

Strategiset ja kriittiset tulevaisuuden luonnonvarat

Luonnonvarojen käytön strategiset lähtökohdat ja avainkysymykset –seminaari 9.12.2008

Kommenttipuheenvuoro bioluonnonvarojen ja maanomistajien näkökulmasta.

Lea Jylhä
MTK

Maapallon väestö kasvaa, vauraitten ihmisten määrä kasvaa, ilmasto muuttuu: elintarvikkeiden kysyntä kasvaa, kuivuus ja tuhot hankaloittavat viljelyä, maaperä köyhtyy monin paikoin, puhtaasta vedestä tulee niukkuustuote, energia kallistuu.

Suomessa moni asia on kuitenkin toisin: Meillä on suhteellisesti ottaen runsaasti tuottavaa maata, peltoja ja metsiä sekä puhdasta vettä. Luonnon kyky tuottaa (ekosysteempipalvelut, luonnonprosessit) on keskeinen osa näitä strategisia luonnonvaroja. Luonnon uusintamiskyvystä tulee myös pitää huolta. Uusiutuvat luonnonvarat ovat meille keskeinen strateginen resurssi.

Näillä strategisilla luonnonvaroilla voidaan vastata moniin esiin tulleisiin haasteisiin:

- globaaleihin kehityshaasteisiin, jotka liittyvät kestäväyyteen ja ympäristöön
- kansallisen hyvinvoinnin ja kilpailukyvyyn haasteisiin
- nämä ovat myös paikallisia resursseja: voidaan luoda työtä ja toimeentuloa ja sosiaalista kestävyyttä maan sisällä.

Uusiutuvat luonnonvarat tarjoavat rajattoman mahdollisuuden uusiin palveluihin ja tuotteisiin. Samasta raaka-aineesta voidaan tehdä enemmän ja monipuolisemmin. Tässä rajat tulevat lähinnä pään sisältä: riittääkö mielikuvitus ja uskallus.

Luonnon aineettomien arvojen merkitys tulee lisääntymään (virkistys, elämykset, hiljaisuus, terveysvaikutteisuus, hiilinielut jne.). Myös näistä aineettomista arvoista voidaan luoda lisäarvoa tuottavia tuotteita ja palveluita.

Kriittisiä tekijöitä tästä näkökulmasta ovat:

- energian lähteet: Suomi on riippuvainen tuonnista. Uusiutuvia energianlähteitä, erityisesti metsäenergian ja biomassan käyttöä lisäämällä voisimme lisätä energiaomavaraisuuttamme.
- lannoitteiden raaka-aineina käytettävät mineraalit.
- tiedon hallinnan välineissä käytettävät metallit jne?

MTK:lla on parasta aikaa käynnissä oman strategian luominen. Tässä työssä on otettu käyttöön uusi käsite: maaseutuvarallisuus. Siihen sisältyvät niin maaseudun luonnonvarat ja maisema kuin siellä asuvien ja näistä luonnonvaroista elävien ihmisten osaaminen ja henkinen pääoma. Tämä maaseutuvarallisuus on nähty valtavaksi mahdollisuudeksi ja kilpailuvaltiksi. Strategista kilpailuetua ja menestystä voidaan saada yhdistämällä uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö ja luonnonvaroista huolehtiminen ihmisten osaamiseen. Tätä osaamista pitäisi hyödyntää myös strategisena resurssina ja kilpailuetuna.

Uusia tuotteita ja palveluita, myös aineettomiin arvoihin perustuvia, kehitettäessä pitää muistaa, että nämä resurssit eivät vain "ole", vaan ne ovat jonkun omistuksessa. Maan- ja metsänomistajat, viljelijät ja maaseudun yrittäjät, ovat osa sitä ketjua, joka pitää yllä tätä "luonnonprosessikoneistoa". Ihmisten ja yhteiskunnan odotukset luovat uusia arvoja luonnolle ja luonnonvaroille. Nämäkin ovat palveluja, joita joku ylläpitää ja tuottaa. Myös uudet ja aineettomat tuotteet ja palvelut pitää voida tuotteistaa. Ne eivät ole ilmaisipalveluja, vaan niistäkin tulee maksaa korvaus (hinta) tuottajalle.